

Necesitatea legii speciale pentru pensiile militare

de general Alexe Anastasiu

Cu ocazia prezintării unui memoriu cerut de Ministerul de Finante, cu întâmpinări asupra anteproectului legii generale de pensiuni întocmit de acel minister (Casa generală de pensiuni) anul trecut, Societatea ofiterilor în rezervă și retragere “Carol al II-lea”, printr-o *declarație preliminară*, arăta că adunarea generală a societății, constientă de condițiile excepționale sub care trebuie privită și soluționată, prin lege, chestia pensiilor militare, rămâne nestrămutată în credința că administrarea deplină a acestor pensii trebuie să se facă neapărat sub autoritatea Ministerului Apărării Naționale și pe baza unei legi speciale, cum se face și în alte țări și cum s-a mai făcut cu succes, altă dată, și la noi.

Declarația aceasta prealabilă a Soc. “Carol al II-lea”, făcând aluzie *la starea precară* a pensiilor militare de la război încoace, exprimă o crudă și extrem de dureroasă realitate.

Dar dacă starea aceasta precară a pensiilor noastre militare ar fi determinată numai de criza economică și financiară postbelică, este evident că ea n-ar justifica elaborarea unei legi de pensii *speciale* pentru militari, întrucât consecințele crizei, atingând toate categoriile de bugetari, în mod egal și, respectiv, proportional, nu se pot cere și nici acorda excepțiuni și privilegii. În realitate, însă, nu este numai criza cauza existenței și gravității stării precare în chestiune.

*

Cauza sau mai bine zis cauzele genetice ale stării precare a pensiilor militare derivă în cea mai mare parte numai din eroarea ce s-a făcut în 1902, când pensiile militare s-au unificat cu pensiile civile, precum și din crearea prin legea din 1925 și dispozițiunile de birou pentru aplicarea acestei legi pentru pensionarii militari și exclusive numai contra lor, a unor condițiuni de tratament pe cât de nedrepte, pe atât de vexatoare.

Astfel, în 1926, cu ocazia majorării indemnității (indemnizației, *n.n.*) de scumpete a pensiilor, în mod general, cu 25 la sută, în ce privește pensionarii militari, s-a dispus

ca – aplicându-li-se și lor acest coeficient, “suma rezultată să nu întrecă în tot cazul pentru căpitan de ... atâta, pentru maior de ... atâta și așa mai departe pentru toate gradele, adică o *limită maximală*, pe grade, care nu s-a prevăzut însă pentru nici o altă categorie de pensionari. De aici a rezultat neajunsul jicnitor că pensiile militare au rămas inferioare pensiilor civile, nu numai la grade egale, prin asimilare, dar chiar și decât a unor grade mai mici. Așa de ex., pensia unui învățător, care prin asimilare – fiind primul grad în erarhia profesoratului de carieră – ar corespunde gradului de sublocotenent, nu numai că esind la pensie primea mai mult decât un sublocotenent, locotenent ori chiar căpitan, dar depășind ierarhia ofiterilor inferiori, primea mai mult și decât un maior, aliniindu-se pentru cuantumul pensiei cu locotenent-colonelul. Cunosc personal cazul unei institutoare, cu gradatii, care avea pensia mai mare decât a sotului ei general.

În ce privește domeniul pur militar, după cum am arătat în articolul precedent, *un maior are solda mai mare decât pensia unui general*, situație penibilă care însă nu există în domeniul civil pentru grade similare.

Contrastul nu arată că soldele sunt mari, întrucât în realitate și ele sunt mai mult decât insuficiente, ci numai spiritul anarhic ce stăpânește erarhizarea pensiilor militare și absolut numai această categorie de pensionari.

Alt caz de nedreptate. Pensionarii militari primesc pensii foarte diferențiate între ele pentru grade și drepturi egale, *după data esirei lor la pensie*. Astfel, un general trecut la pensie înainte de 1919 primește mai puțin decât un general esit la pensie după 1919, deși au aceiași ani de serviciu și au avut aceeași vârstă la data pensionării. Această diferențiere este desigur iratională și nedreaptă.

Cerintele existentei, obligațiunile sociale, considerațiunile de prestigiu și de demnitate corespunzătoare gradului, fiind identice, motivul că unul aparține unei legi de pensiune mai veche, iar altui unei legi mai nouă, este absolut brutal. Bursa vieții nu stabilește prețurile pieții pentru pensionarii militari, aparte și după data pensionării lor. Alimentele, îmbrăcămintea, chiriiile, medicamentele etc. sunt plătite de pensionari după cursul pieții de astăzi, nu acel de la data pensionării.

O anomalie strigătoare pentru ofiterii pensionari o formează apoi chestiunea *indemnităților*, ca adaose la solda activilor cari nefiind *supuse reținerii de 10 la sută pentru pensie*, sunt din această cauză nereversibile la pensie.

Procedeul este nedrept si neloial, iar practicarea lui păgubeste prestigiul statului (*subl.n.*), față de acei ce nu si-au precupetit viata pentru el, cu mult mai simtitor decât reprezintă profitul bănesc ce-l poate aduce această măsură.

Înainte de 1916 exista un supliment la solda propriu-zisă a activilor, sub titlul de *indemnitate de activitate*, nesupus la retinere si nereversibil la pensie, dar acel supliment raportat la cuantumul soldei era de circa 9 la sută. Acum la solda propriu-zisă «brută» se dau vreo 4 indemnități, cari în total depășesc o treime din cuantumul soldei, iar pensia se calculează numai asupra soldei bruto, după ce se mai deduc si cei 10 la sută, retinerea pentru pensie, desi pensionarii militari au plătit-o si ei fiind activi.

Când procedeul se va schimba si se va fixa pentru stabilirea pensiei un procent general de atâta la sută din salar pentru civili si, prin consecință, pentru militari, măsura va fi dezastruoasă pentru acești din urmă. Functionarii civili n-au asemenea indemnități, iar sporurile create la salarul lor prin «gradatii» fiind supuse la retineri sunt reversibile la pensii.

Este nevoie prin urmare de o lege specială, care să prevadă că pensia militarilor se referă la retributia lunară ce primesc, sub orice titlu, indemnitățile fiind supuse la retinerea pentru pensie si deci reversibile la pensie.

Se pretinde că prin o nouă lege generală de pensiuni toate nedreptățile, anomaliile si vitregiile semnalate de pensionarii militari se vor înlătura, stabilindu-se un regim uniform, egal si echitabil pentru toti, corespunzător drepturilor respective. O asemenea lege mai toate guvernele de la 1926 încoace au anuntat-o, iar unele au dispus chiar pregătirea ei, dar n-au înfăptuit-o încă si afirmăm că nu vor putea-o înfăptui curând, chiar dacă vor tine sincer si hotărât s-o facă. Motivul: *o nouă lege a pensiilor trebuie să stabilească neapărat normalizarea lor*. Or, normalizarea pensiilor, fără o prealabilă normalizare a salariilor, este inoperantă, exclusă; iar normalizarea salariilor este o măsură, dacă nu imposibil de realizat, în tot cazul o operatiune extrem de dificilă si de lungă durată.

Este drept că în 1902 s-a putut stabili o asimilare a erarhiei civile cu erarhia militară, uniformizând salariile functionarilor statului prin referire la gradele si soldele militare; ceea ce a înlesnit si o echitabilă aplicare aplicare a legii generale a pensiilor din acel an. Dar de la 1902 până astăzi, lucrurile sau, mai bine zis, situatiunile s-au schimbat profund. După războiu mai cu seamă, în domeniul functionăresc civil s-au creat trepte intermediare aproape pentru fiecare grad erarhic de port si functiune. Asa de ex. înainte vreme exista la functionarii civili erarhia aceasta: *sef de biurou, sef*

serviciu si director. Demnitatea de *director general* era limitată numai la câteva institutii. După 1902 s-a generalizat functiunea de director general la toate ministerele si unele autorități si servicii, de stat, judetene si chiar comunale urbane, mai înfiintându-se treptat si posturi de *subdirectori generali, subdirectori, subsefi de servicii si subsefii de birouri etc.*, iar pentru fiecare post s-au creat câte două, trei si patru trepte ca de ex. *impiegat cl. I, II, III, IV, sef de biouou principal, sef de birou de cl. I, II, III si asa mai departe.* Caracteristica acestor creatiuni fiind că nu există în mod identic la toate departamentele autorităților si serviciilor (caselor) autonome ; iar conditiunile de numire, înaintare si salarizare a functionarilor de la unele din aceste compartimente functionăresti depinzând de titluri academice si tehnice de specialitate cari nu există la altele, este evident că un sef de biouou, de serviciu ori director de la sănătate, de la culte, de la industrie etc. nu este totuna cu corespondentul său de la un compartiment functionăresc, unde nu se cer titlurile si probele cerute celorlalti. Soldele fortuit diferă, iar nivelarea lor ar însemna pentru titrati o deposedare nedreaptă si ofensatoare. Raportând apoi functiunile acestea la erarhia militară si stabilind că seful de birou se asimilează gradului de căpitan, seful de serviciu unui maior, directorul unui colonel, iar directorul general unui general, cu cine asimilezi, la treaptă erarhică pe subdirectori si titularii de diferite grade: principal, de cl. I ,II, III etc. ?

Cine si când va realiza oare o înțeleaptă si justă armonizare ?

Pentru pensionarii militari însă armonizarea pensiilor se poate face fără nici o dificultate, întrucât soldele militarilor sunt perfect armonizate. Un căpitan, un maior, colonel etc. din orice armă, serviciu sau garnizoană ar fi si din orice comandament ar face parte, având si autoritate si soldă si drepturi egale. Prin simpla raportare a pensiilor militare la solde, în baza unui coeficient la sută, egal pentru toti, se obtine armonizarea si se pune capăt stării haotice si anarhice. Iată de ce este necesară o lege specială pentru pensiile militare. O cere nu numai dreptatea, dar si logica.

Sursa: **Adevărul**, 5 iunie 1934, p.5